

Arbejdets udførelse om bord i skibe

I denne pjece kan du læse om de forholdsregler, der skal tages, inden du udfører arbejde om bord i skibe.

Pjecen fortæller, hvordan du i praksis imødekommer bestemmelserne i kapitel I i Meddelelser fra Søfartsstyrelsen A.

Forskriften omhandler alt arbejde, der udføres om bord i både fiskeskibe og handelsskibe. Arbejde, der udføres af ikke-besætningsmedlemmer i skibe, der ligger ved kaj, er også omfattet af forskriften.

Det eneste arbejde, der ikke er omfattet, er lastning og losning samt værftsarbejde.

Planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet

For at forebygge ulykkes- og sundhedsfarer skal du allerede ved planlægningen af arbejdet sikre, at dette kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Du skal både planlægge forberedelsen af arbejdet, selve arbejdet og det efterfølgende arbejde fx eftersyn, reparation m.m.

Forudsætningen for et godt arbejdsmiljø om bord vil ofte være en velfungerende sikkerhedsorganisation. Det er vigtigt, at sikkerhedsorganisationen inddrages så tidligt som muligt i planlægningen. For fiskeriområdet er det havnesikkerhedsudvalgene, der skal inddrages i planlægningen.

Når du planlægger og tilrettelægger arbejdet, skal du anvende de almindeligt gældende forebyggelses-principper.

Forebyggelsesprincipper

Her ser du forebyggelsesprincipperne i den rækkefølge, de skal vælges i:

- Forhindring af risici. Fx at fjerne overflødige stoffer og materialer.
- Tilpasning af arbejdet til arbejdstageren ved rigtig indretning af arbejdspladsen samt ved valg af arbejdsudstyr og arbejdsmetoder. Fx ergonomisk hensigtsmæssig indretning og valg af arbejdsmetoder ved kasseterminaler i passagerskibe og ved rensning af fisk på fiskeskibe samt ved valg af arbejdsudstyr til proviantering af stores, hvor tunge løft skal begrænses mest muligt.
- Erstatning af det der er farligt med noget, der er ufarligt eller mindre farligt (substitution). Fx erstatte en maling med et højt kodenummer med en maling med et lavt kodenummer.
- Valg af den mindst farlige arbejdsproces eller metode. Fx undlade anvendelse af trykluft ved afrensning af maskiner og maskindele i maskinrum.

- Bekæmpelse af risici ved kilden. Fx indkapsling af støjkilder.
- Mindskning af forurening. Fx ved etablering af lokaludsugning ved stationære arbejdssteder som blandeborde i malershoppen og afrensingskar og svejseplads i maskinrum.

Hvor ovennævnte principper teknisk eller organisatorisk ikke kan anvendes, skal der anvendes relevante personlige værnemidler.

Der kan være flere arbejdsmiljøpåvirkninger ved et arbejde. Derfor skal planlægningen omfatte en vurdering af enkeltpåvirkninger, men også af den samlede påvirkning.

Søfartsstyrelsen har udarbejdet en pjece om, hvordan en vurdering af arbejdspladsen i praksis kan udføres.

Unødighedsbegrebet

Du må ikke ved et arbejde udsættes for en ”unødig belastning”.

Det vil sige, at der skal træffes effektive foranstaltninger imod påvirkninger fra støj, stråling, stoffer og materialer samt fysiske belastninger, hvis det er teknisk muligt.

Det er altså ikke nok, at fastsætte grænseværdier, normer eller grænser i øvrigt overholdes.

Søfartsstyrelsen anvender de samme grænseværdier for stoffer og materialer som Arbejdstilsynet.

Oplysningspligt

Du skal informeres om de ulykkes- og sygdomsfarer, der evt. er forbundet med dit arbejde.

Oplæring og introduktion

Du skal have en fyldestgørende oplæring og instruktion. Derved får du de nødvendige forudsætninger for at kunne udføre arbejdet på en farefri måde. Det gælder uanset, hvem du er ansat hos og hvor længe.

Instruktionen skal gives, både når du skal udføre arbejdet første gang, og når arbejdet ændrer sig. Fx hvis der indføres ny teknik.

Kontrol med arbejdsmiljøet

Der skal føres kontrol med arbejdsmiljøet om bord.

Sikkerhedsorganisationen skal have mulighed for at deltage i denne kontrol – dette gælder også havnesikkerhedsudvalgene på fiskeriområdet.

Specielt for rederiet og skibsføreren omfatter kontrollen at der:

- Findes en skriftlig vurdering af arbejdspladser, hvor der er en særlig risiko for sikkerhed eller sundhed.
- Indhentes sagkyndig bistand fx fra Søfartens Arbejdsmiljøråd eller Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste, når det er nødvendigt.
- Føres en liste over arbejdsulykker om bord samt udarbejdes rapporter om disse.
- Foretages kontrol, der sikrer, at forholdene er i orden, hvor der kan opstå sundhedsskadelige påvirkninger fx unødigt påvirkning fra støj, stoffer og materialer og fysiske belastninger. Der skal foretages de nødvendige, relevante målinger, og resultaterne af disse skal opbevares om bord.

Det er rederiet, kutterejeren, skibsføreren og arbejdslederen, der har det juridiske ansvar for, at arbejdet udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt om bord – men alle om bord skal arbejde for et sikkert og sundt arbejdsmiljø.